

PUSZCZA BIAŁOWIESKA

OSTATNIA WYSPA PIERWOTNEJ PRZYRODY

RAFAŁ KOWALCZYK

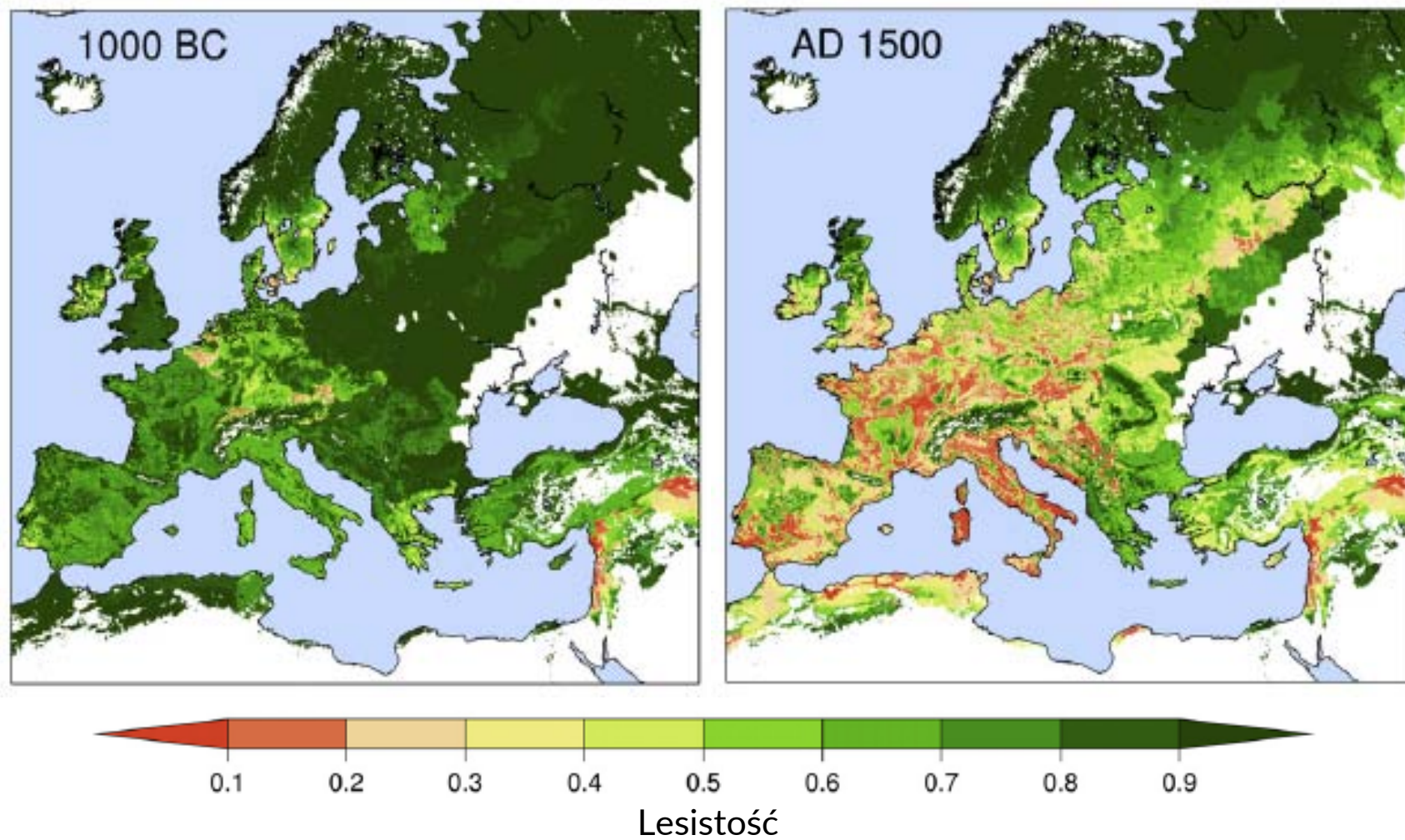
INSTYTUT BIOLOGII SSAKÓW
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
BIAŁOWIEŻA

Rafał Kowalczyk

Jan Walencik

ZMIANY LESISTOŚCI W EUROPIE

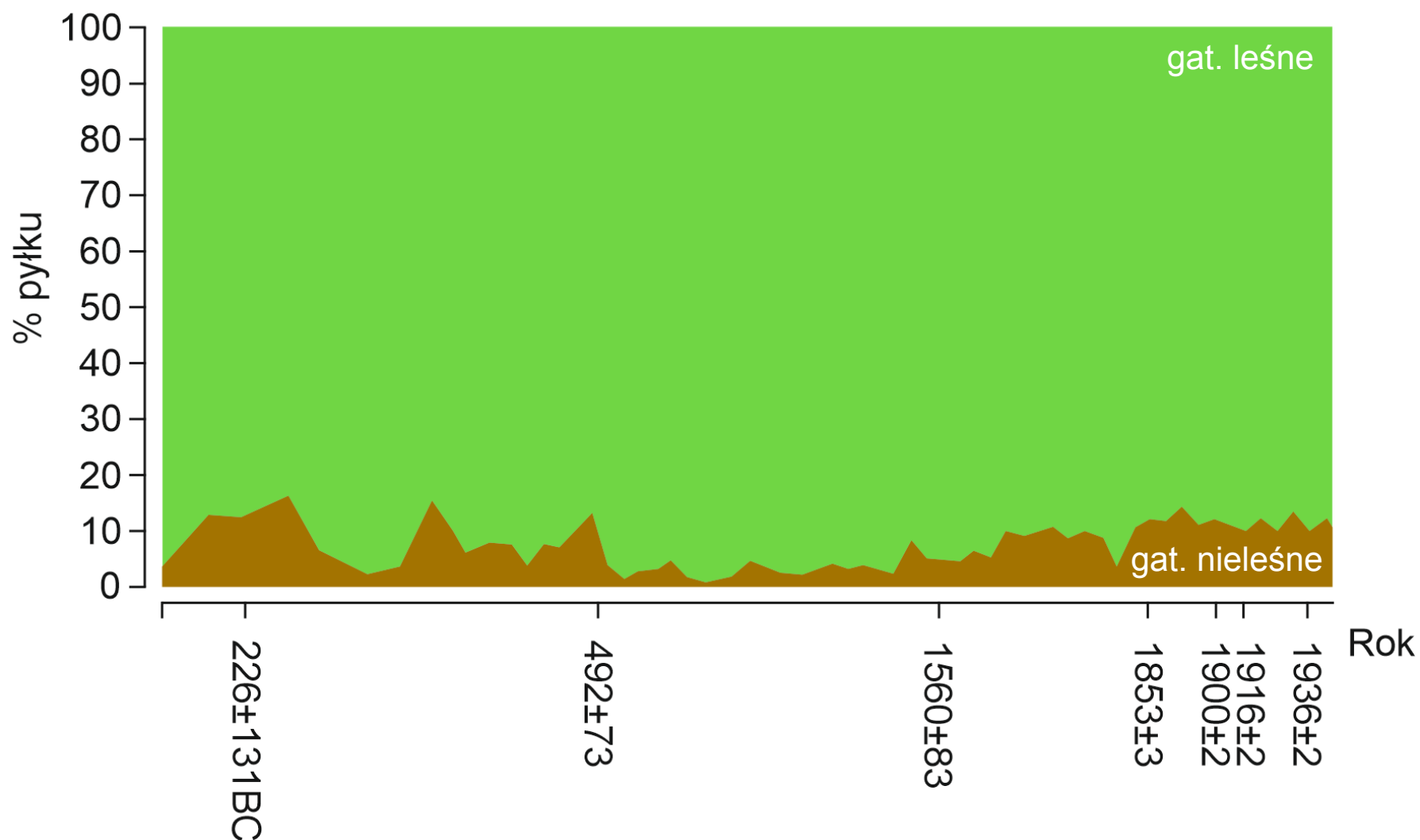

WYSTĘPOWANIE ŻUBRA W XIX-XX WIEKU

WPŁYWY ANTROPOGENICZNE W PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ

Na podstawie: Latałowa M., Zimny M., Jędrzejewska B., Samojlik T. 2015. Ecological history of Białowieża Forest - Europe's last primeval woodland [In: Kirby K., Watkins C. (eds.) The ecological history of European woodland – an interaction of environmental and cultural forces] CABI: 243-264.

WPŁYW CZŁOWIEKA NA LASY PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ

Przyjęta skala antropopresji:

0-1 – wpływ niewykrywalny

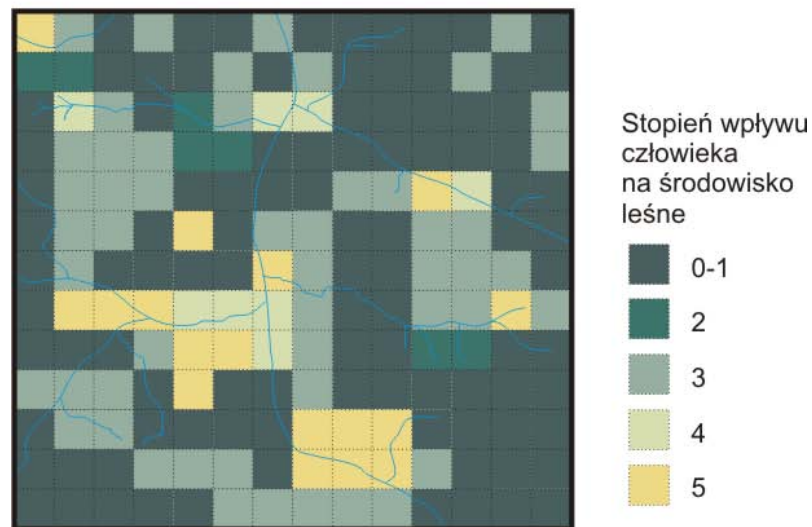
2-3 – wpływ zmieniający strukturę lasu

4-5 – zniszczenie lasu i zastąpienie go innym środowiskiem

Okres	Procent obszaru poddany użytkowaniu według przyjętej skali		
	0-1	2-3	4-5
Starożytność (II-V w. n.e.)	96,5	0,5	3,0
Średniowiecze (VI-XIII w. n.e.)	98,0	0,5	1,5
XIV-XVI wiek	99,0	0,5	0,5
XVII wiek	88,5	6,5	5,0
1. połowa XVIII wieku	62,0	28,5	9,5
2. połowa XVIII wieku	57,0	33,5	9,5

Źródło: Samojlik 2007

Maksymalny stopień presji antropogenicznej
na Puszcę od II do końca XVIII wieku n.e.

Szacowany stopień umownej naturalności lasu
(z uwzględnieniem regeneracji)

0 2 4 6 8 10 km

LASY NATURALNE W PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ

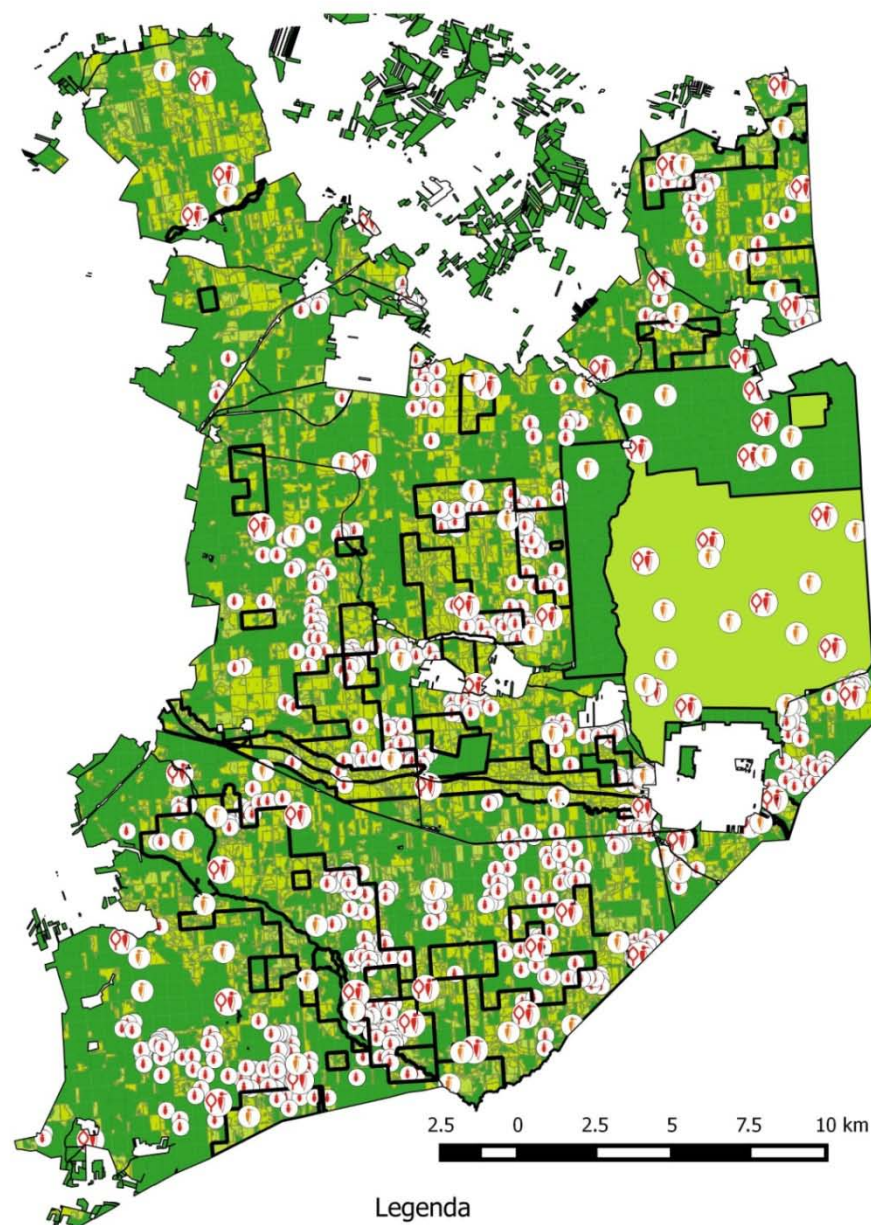
Drzewostany 100-letnie

z udziałem ≤ 3 gat. drzew – 933 ha
z udziałem 4-5 gat. drzew – 4 918 ha
Z udziałem ≥ 6 gat. Drzew – 15 387 ha

Suma powierzchni 21 238 ha
% pow. lasów gosp. 41%

Powierzchnia rezerwatów – 12 206 ha

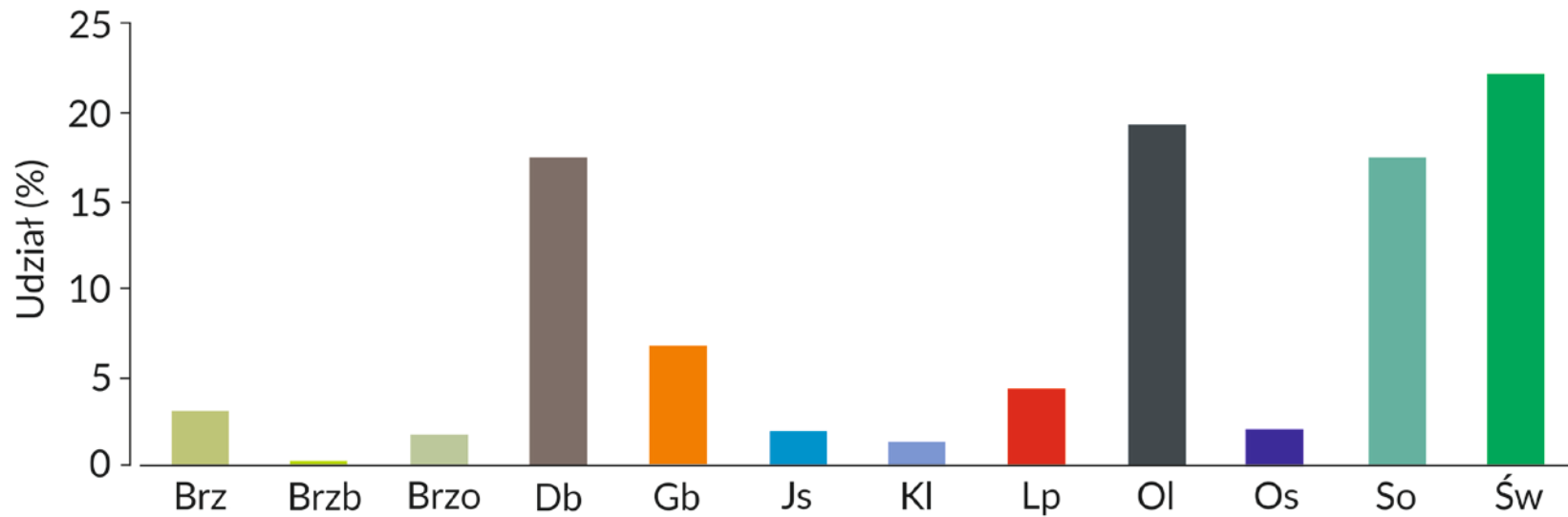
Powierzchnia BPN - 10 502 ha

- Legenda
Rezerваты w części gospodarczej	Drzewostany ponadstuletnie	Dzięciół biało-grzbiety
Rezerwat ścisły	Liczba gatunków drzew ≤ 3	Dzięciół trójpalczasty
Obszar parku narodowego	Liczba gatunków drzew 4-5	Chrzyszcz saproksyliczne
	Liczba gatunków drzew ≥ 6	

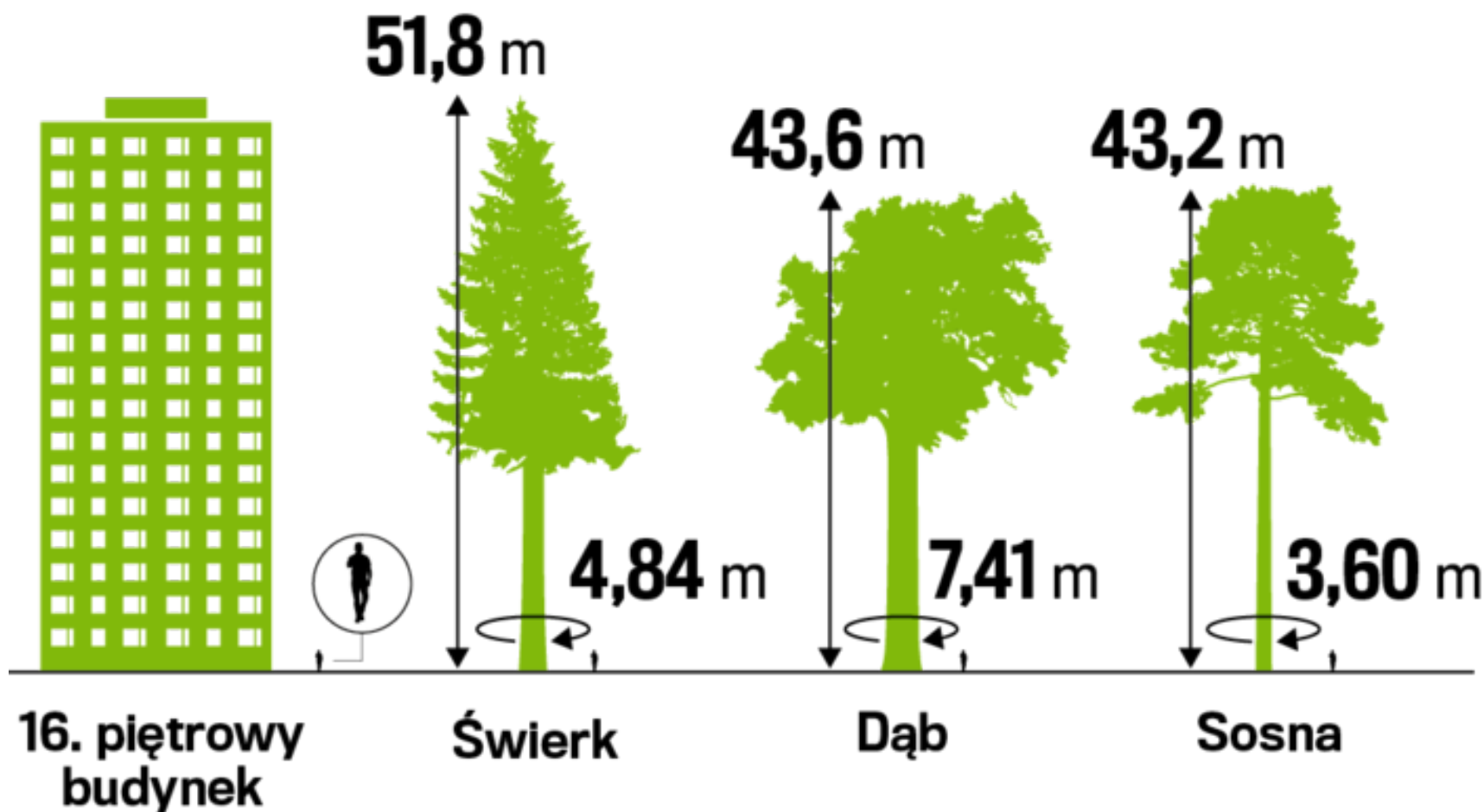
BOGACTWO GATUNKOWE

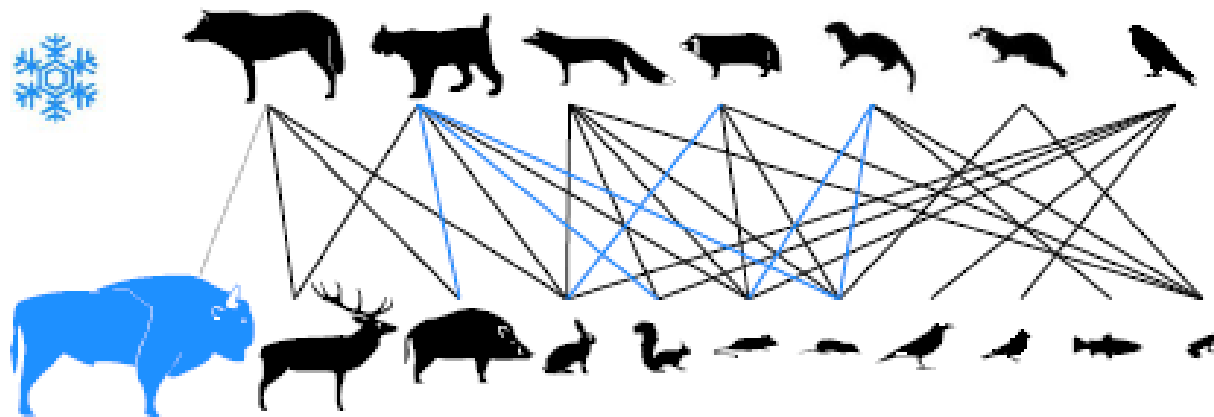
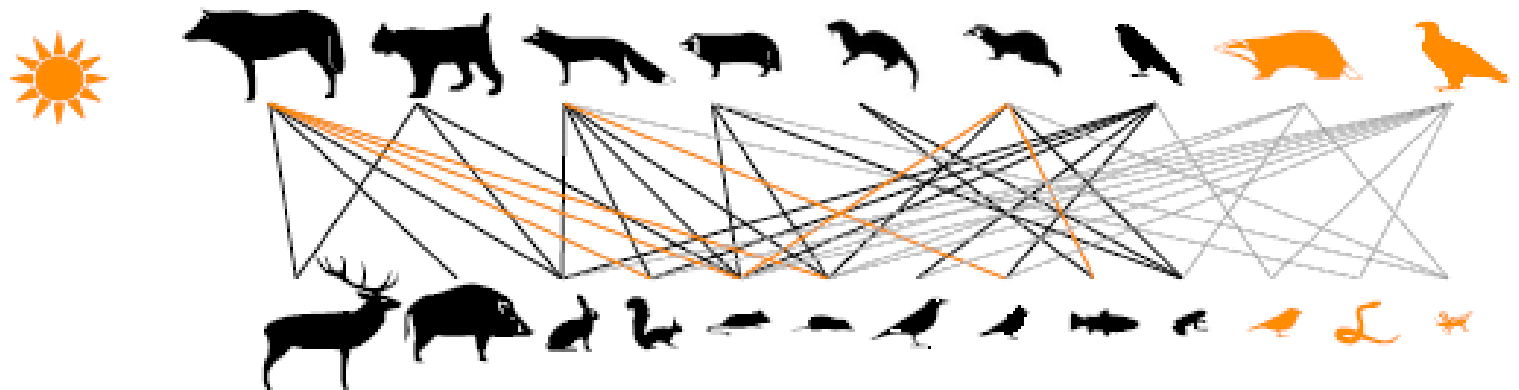

Dane: IBL

PUSZCZAŃSKIE OLBRZYMY

ZŁOŻONOŚĆ POWIĄZAŃ

GATUNKI STARYCH LASÓW

PUSZCZA JAKO ISTOTNY OBSZAR OCHRONY

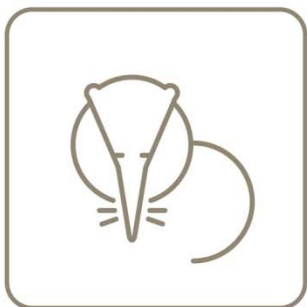

Puszcza Białowieska (0,7% lasów Polski)

50% polskiej populacji żubra

10% populacji rysia

100% populacji ryjówki średniej

Instytut Biologii Ssaków
Polskiej Akademii Nauk
Białowieża

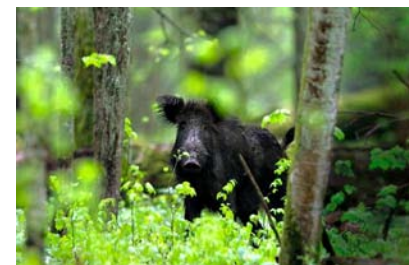
PROCESY NATURALNE

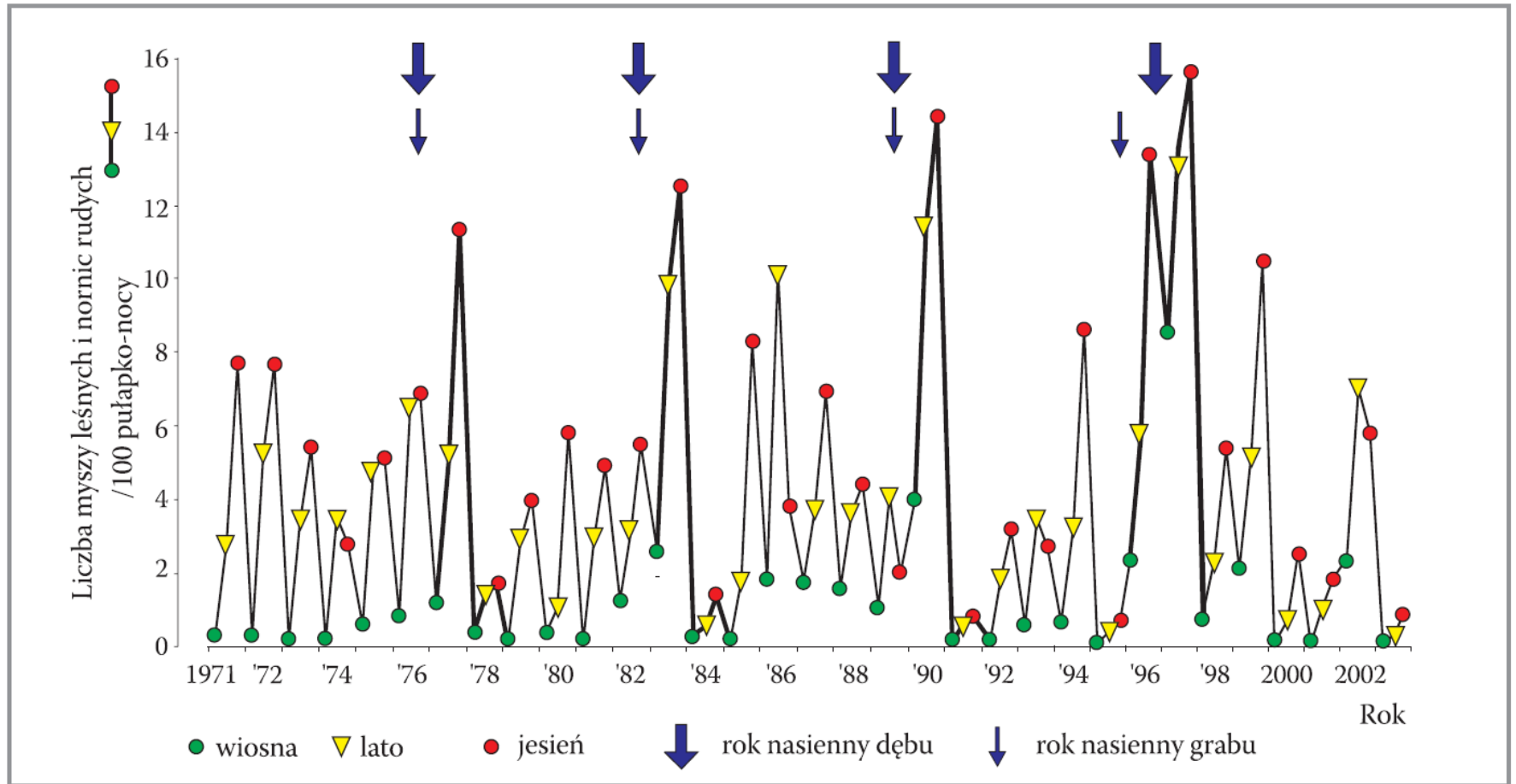

TĘTNO PIERWOTNEJ PUSZCZY

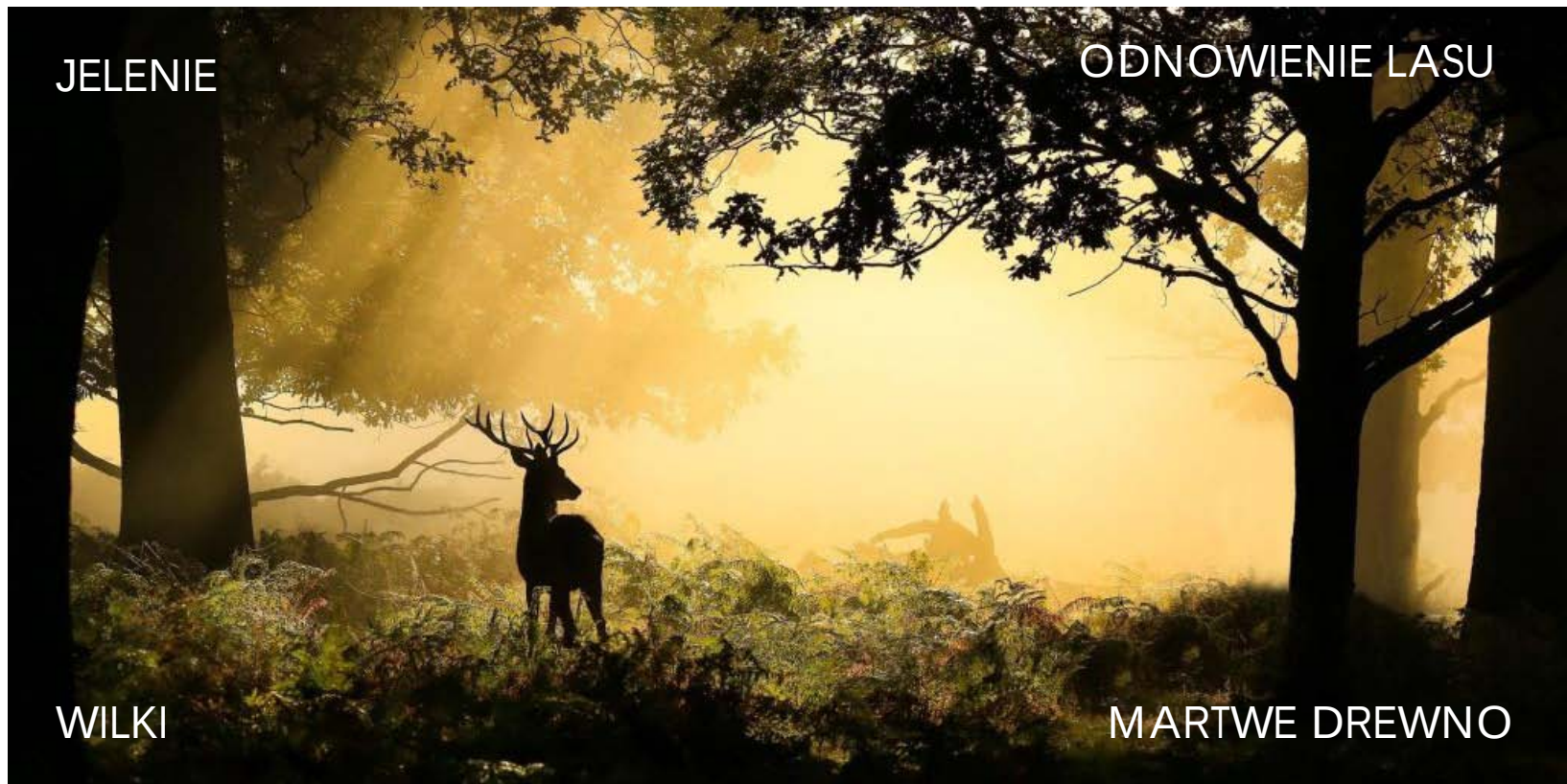

TĘTNO PIERWOTNEJ PUSZCZY

KRAJOBRAZ STRACHU

Adam Wajrak

LICZBA PUBLIKACJI NAUKOWYCH (1950-2017)

Puszcza Białowieska – 1 828

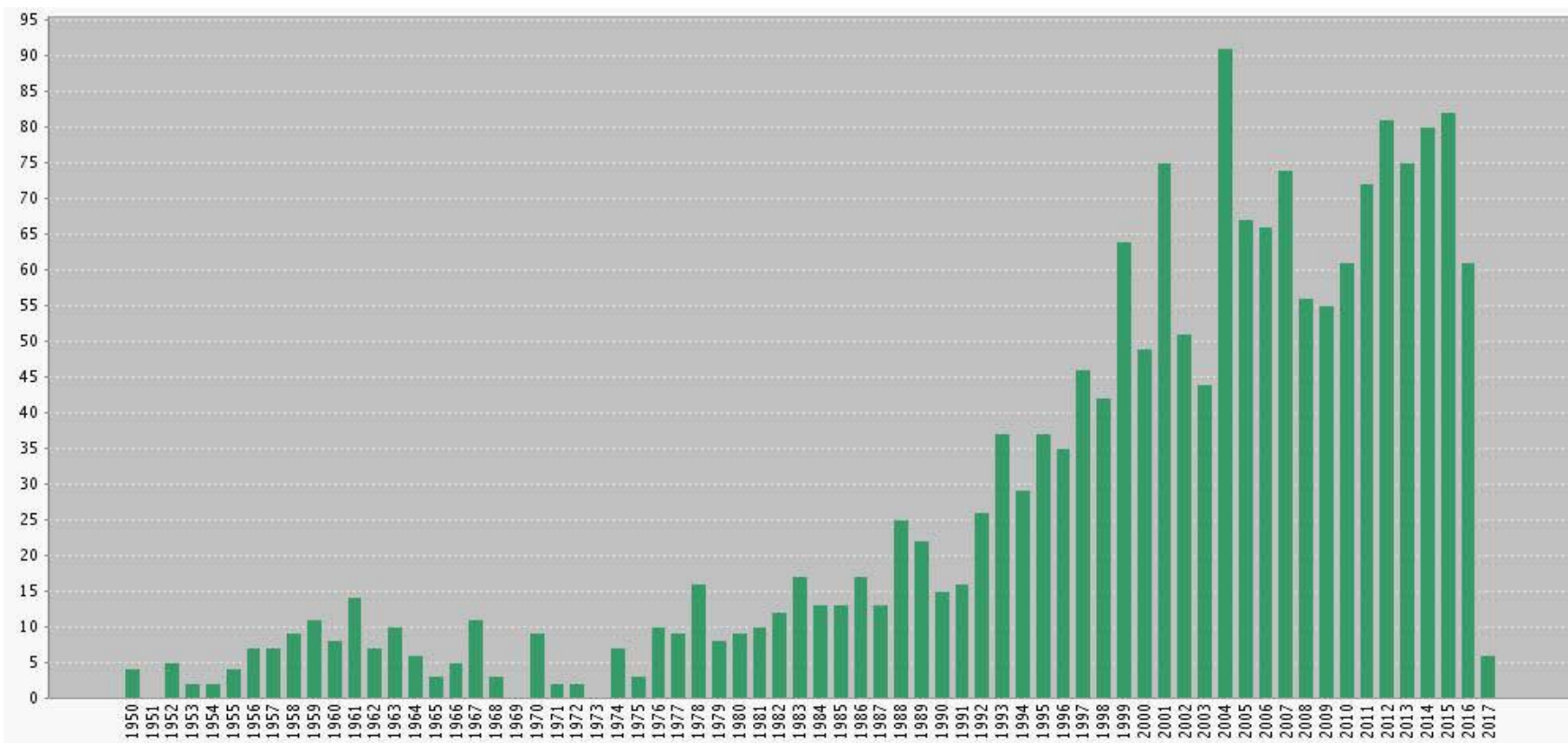
Wytham Wood (UK) – 595

Puszcza Kampinoska - 164

Chize (FR) – 71

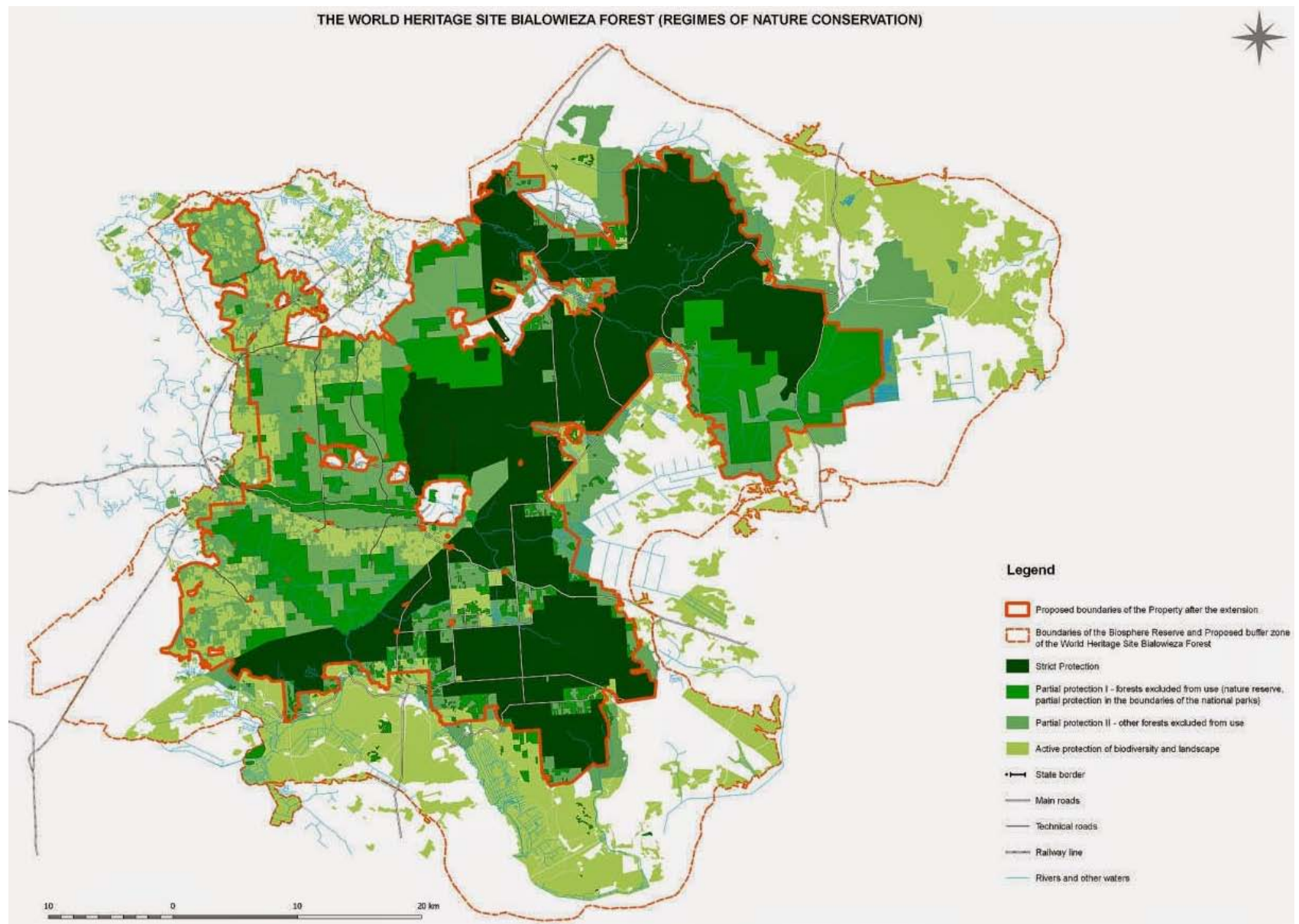
Puszcza Augustowska – 60

Puszcza Knyszyńska - 36

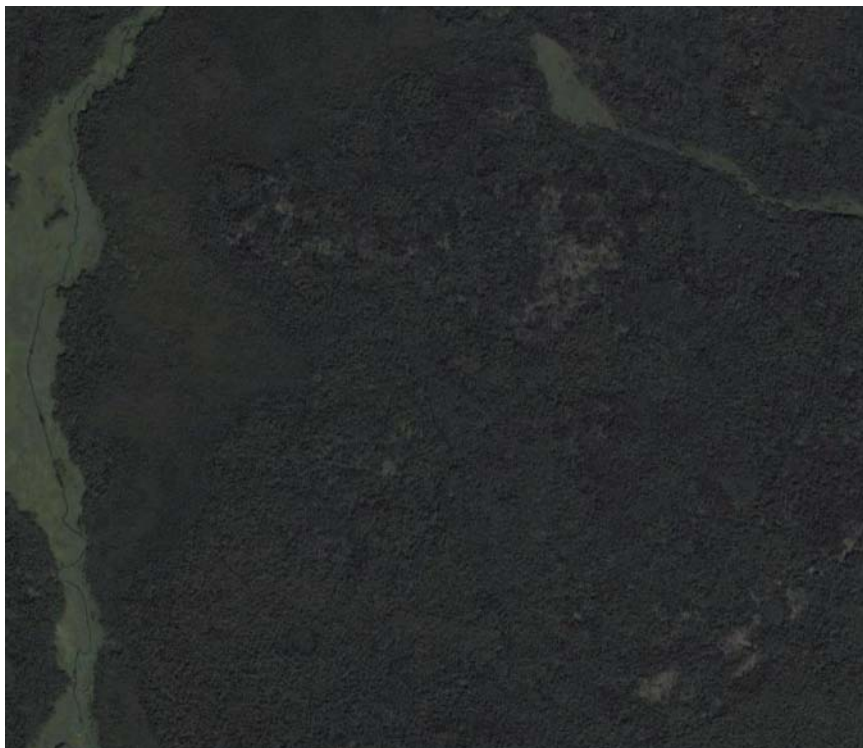
Źródło: Web of Sciences

PUSZCZA BIAŁOWIESKA – DZIEDZICTWO ŚWIATOWE

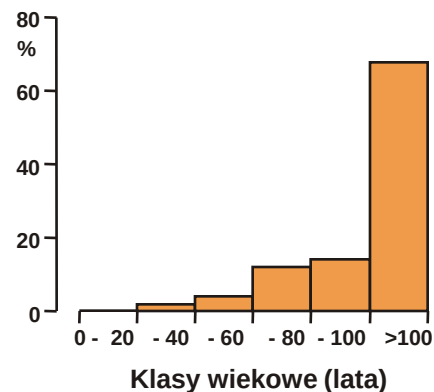
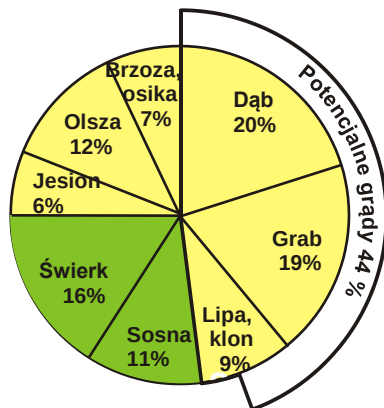
GOSPODARKA LEŚNA A OCHRONA

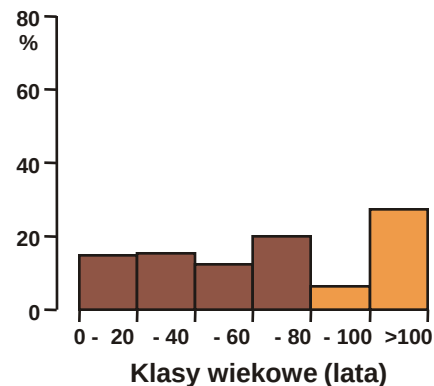
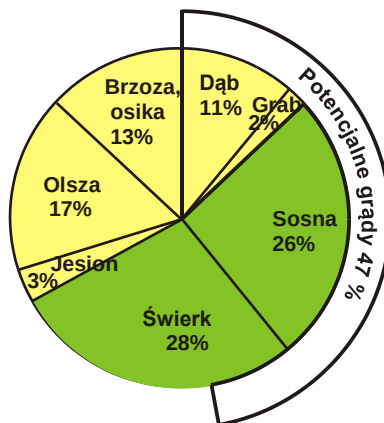

GOSPODARKA LEŚNA A OCHRONA

Rezerwat ścisły Białowieskiego Parku Narodowego (47 km², Polska)

Inne lasy w części polskiej (529 km²)

gatunki liściaste

gatunki iglaste

drzewostany pochodzenia naturalnego

drzewostany sadzone

GOSPODARKA LEŚNA A OCHRONA

GOSPODARKA LEŚNA A OCHRONA

Białowiecki PN   Lasy gospodarcze

	Dęby obwód > 400 cm	
Liczba	1482	1296
Zagęszczenie N/km ²	31,2	2,5

T. Niechoda, dane niepubl.

ROZWÓJ TURYSTYKI = OCHRONA

NIE DLA WYCINANIA PUSZCZY I ZABIJANIA ŻUBRÓW

GREENPEACE

FUNDACJA
DZIKA POLSKA

Stop wycince Puszczy Białowieskiej! Cała Puszcza parkiem narodowym!

Podpisz apel: cała Puszcza parkiem narodowym!

Już ponad 160 000 osób podjęło działania, by ochronić Puszcę Białowieską, podpisując petycję do premier Szydło lub list poparcia dla skargi do Komisji Europejskiej. Dołącz do nich: zaapeluj o rozszerzenie parku narodowego na cały obszar Puszczy i zaprzestanie wycinki.

167461

DLACZEGO CAŁA PUSZCZA BIAŁOWIESKA, W TYM JEJ CZĘŚĆ GOSPODARCZA, ZASŁUGUJE NA OCHRONĘ

- ✓ bo jest lasem unikatowym w skali Europy (obszar światowego dziedzictwa) – ostatnią wyspą pierwotnej przyrody;
- ✓ bo stopień jej przekształcenia jest o wiele niższy niż innych lasów w Europie;
- ✓ bo nie była poddana wielkoskalowym wyrębom – w odróżnieniu od innych lasów Europy;
- ✓ bo charakteryzuje się ogromną różnorodnością (siedliska, struktura, gatunki) i zachowaniem procesów ekologicznych;
- ✓ bo jest bardzo istotnym obszarem ochrony fauny i flory;
- ✓ bo część gospodarcza jest wciąż bardzo cenna - ponad 40% to lasy naturalne;
- ✓ bo rozwój turystyki, a tym samym rozwój lokalny, jest związany z ochroną, a nie wyrębem Puszczy.

Jan Walencik